

BOMENWANDELING op Tuinpark Dijkzicht

U komt binnen bij **de hoofdingang** aan de **Buitensingel 2, Duivendrecht**

IBISSINGEL: Zodra u binnen bent gaat u links de Ibissingel op. Direct op de hoek ziet u rechts voor u een **Paardenkastanje** (*Aesculus hippocastanum*) in de tuin, eigenlijk is dit een boomsoort die minder geschikt is voor een volkstuin omdat hij erg groot kan worden. U zult er dan ook niet veel tegenkomen op deze route.

Paardenkastanje: De kastanjes werden -in gemalen toestand- in Turkije gebruikt tegen koliek bij paarden, vandaar de naam. Volgens overlevering zijn ze via Keizer Maximiliaan 11 in 1575 verder door Europa verspreid en zo bij ons beland. Tegenwoordig worden ze aan alle kanten bedreigd door de kastanjabloedingsziekte, een bacterieziekte die onder de bast woekert en de boom om zeep help en aan de buitenkant is te herkennen aan de bruine kandijvlekken op de stam. De laatste jaren is de kastanjemineermot op grote schaal in het blad aanwezig waardoor de bomen in augustus al in de herfst verkeren en tot overmaat van ramp slopen de Halsbandparkieten in het voorjaar de knoppen uit de bomen die je dan massaal onder de bomen kunt vinden. Om die redenen worden ze ook vrijwel niet meer aangeplant.

Links staat sinds 1985 een rij knotwilgen. Die zijn geplant om de oever te verstevigen, ze horen bij een polder. Het zijn twee soorten wilgen door elkaar, de smalbladige is de Schietwilg (*Salix alba*) en de bredere is de Duitse Dot (*Salix dasyclados*), ze zijn over het hele terrein te zien.

De twee grote Treurwilgen (*Salix sepucralis* 'Chrysocoma') even verderop, voor en aan de overkant van het water, staan hier al veel langer. In de eerste wilg ziet u op ca 3 meter hoogte een spechtengat in de stam. Dit gat is tegenwoordig gekraakt door een bijenfamilie waar je uit af kan leiden dat er een behoorlijke holte in de stam moet zitten.

MERELLAAN: Loop bij de kruising de Merellaan in.

In de tuin op de linker hoek staat een Berk, we hebben de scherpe Berk (*Betula pendula*) en de zachte Berk (*Betula pubescens*). De pubescens is beter geschikt voor natte gronden. In de tuin van nr 8 staat een aparte iep tussen het huis en de schuur. Het is een bonte Chinese iep (*Ulmus parvifolia* 'Frosty'). De entplaats zit ongeveer op 1 meter hoog maar de boom is wel heel hoog voor deze soort. Dit komt waarschijnlijk doordat hij tussen andere bomen omhoog is getrokken. Deze boom staat er zeker al vanaf het begin van Tuinpark Dijkzicht. Door zijn bladkleur lijkt het net of er een lichte nachtvorstlaag over de boom ligt, vandaar zijn cultivar naam Frosty.

Op de hoek links staat een grote Moerascipres (*Taxodium distichum*).

Moerascypres: Als deze cypres langs de waterkant staat, of er in, krijgt hij een pakket van luchtwortels die als torentjes boven de grond uit steken. Het is een van de weinige bomen die je ook in het water kan planten. Dit exemplaar heeft last van een plakoksel op 3 meter. Een plakoksel ontstaat door 2 stamdelen die doorgroeien waar dan bast tussen zit en er geen hout verbinding meer ontstaat wat dan een kwetsbare plek wordt en uit kan breken. Deze tuinder heeft dat opgevangen door met een spanband de stammen boven de plakoksel met elkaar te verbinden, gevaar is dus geweken. In de zuidelijke staten van de VS is dit heel waardevol timmerhout omdat de rottingsbacterie er geen vat op krijgt en zover ik weet hebben de Termieten er ook een hekel aan.

In deze tuin staan heel veel aparte planten en heesters, voor het huisje staat een grote Vijgenboom (*Ficus carica*). Als hij luw en zonnig staat kunnen er goede vijgen aan komen en met het blad schijn je ook spannende dingen te kunnen doen. Als je even links de hoek om loopt kan je van alles zien zoals een roodbladige vlier (*Sambucus nigra* 'Purpurea'). Verder op de route kom je nog de gele vlier, de Peterselievlier en de gewone vlier tegen. Je ziet hier ook nog de rode Amerikaanse Judasboom (*Cercis canadensis* 'Forest Pansy') en met hetzelfde soort blad, maar dan groen, een vrij zeldzame witte Judasboom (*Cercis siliquastrum* 'Alba'). Verderop in de route wat meer over deze bomen. Boven de ingang staat een spreuk, PROCULO, PROCUL ESTE PROFANI, als je dit kan vertalen mag je daar je voordeel mee doen.

MIDDENSINGEL: Draai je om en loop de Middensingel op. Bij de sloot rechts tussen de twee tuinen staat een roodbladige Bastaard-trompetboom (*Catalpa x erubescens* 'Purpurea'). Ook hier heeft een Specht een gat gehakt waardoor de boom nog makkelijker in stukken kan vallen (dat is inmiddels ook gebeurd). Even verderop staat op elke hoek van de sloot een Okker- of Walnoot. Dit zijn geen gewone noten maar productieboomen die op een gewone walnoot zijn geënt. Als je even naar de stamvoet kijkt zie je een verdikking, dat is de entplaats. Het zijn 3 bomen *Juglans regia* 'Broadview' die veel noten geven en 1 *Juglans regia* 'Buccaneer' die minder geeft maar wel heel goed stuifmeel heeft waar de andere dan weer van profiteren. Zo zie je maar weer wat samenwerking vermag.

Vervolg het pad langs het speelveld aan u rechterhand. U ziet langs het speelveld weer een rij wilgen langs het water, waar het Kabouterpad langs loopt naar het bruggetje.

De ingang van het Kabouterpad wordt gevormd door een groen poortje van **Haagbeuken** (*Carpinus betulus*), niet te verwarren met een **Beukenhaag** (*Fagus sylvatica*). Er vlak naast staat een dikke **Appelboom** (*Malus domestica*) in de tuin maar dan een cultuurvorm.

MIDDENSINGEL, het Kabouterpad: Ga door het Carpinuspoortje het kabouterpad op. Je kan nu ook even op je gemak de knotwilgen bekijken en dan zie je dat er holten in zitten en dat er onkruid in de knotten groeit. Dit alles verhoogt de ecologische waarde van dit soort bomen.

Over het bruggetje komen we in de Boerentuin, hier vallen de 3 grote Treurwilgen op. Ook deze bomen zitten weer vol Spechtengaten en tijdens het schrijven van deze wandelroute zat in een gat van de stam, die boven het pad hangt, een Spechtenfamilie. De jongen kon je horen piepen en af en toe kwam er een koppie naar buiten, ma werd er wel zenuwachtig van.

Links en rechts van deze boom staan 2 **roodbladige Noorse Esdoorns** (*Acer platanooides* 'Royal Red') Dit is een kleurafwijking die ooit in de natuur is ontstaan en een of andere kweker zag er brood in en heeft de boom op de markt gebracht. Ze kunnen alleen vegetatief worden vermeerderd dus er is een stukje tak op een groene Esdoorn geënt maar dat valt niet op.

Hier recht tegenover staat een **Eik** (*Quercus robur*) tussen 2 ingangen van tuinen. De klimop is op 2 meter hoogte gesnoeid. Vorig jaar heeft de tuinder dit gedaan. Ze had er geen erg in dat er een nest van de Eikenprocessierups tussen zat. Daar heeft ze vreselijk veel last van gehad aan haar armen door de brandhaartjes van de rups. De GGD heeft het nest verwijderd met een stofzuiger. De rups was nog niet eerderesignaleerd op de tuin maar hij kan in alle Eikenbomen voor komen dus kijk uit.

Loop nu een stukje terug naar **de Middensingel** en je ziet rechts, op nr 20, een heel grote **Himalayaceder** (*Cedrus deodara*).

Himalayaceder: Deze boom hoort bij een kleine groep van Ceder soorten, waaronder de ons bekende Blauwe Ceder, die in de oudheid het hele gebied tussen de Middenlandse zee en de Himalaya bedekte. Maar omdat het goed timmerhout is en het hout heel lekker ruikt zijn ze op grote schaal gekapt. Koning Salomo, uit de tijd van de Farao's in Egypte, bouwde zijn paleizen en tempels van dit hout. Hij stuurde 30.000 Israëlieten, 150.000 slaven en 3.300 opzichters op weg om hout te kappen op de Libanon. Hier tegen was de aanwas van nieuwe bomen niet bestand en zo werden ze vrijwel uitgeroeid (dit alles komt uit de Bijbel). Zo zie je maar weer dat slecht om gaan met de natuur (en de mens) niet van de laatste jaren is.

Iets verderop rechts zie je een **Trosvlinder** (*Sambucus racemosa* 'Plumosa Aurea') een mooie gele variant van de rode die we al hebben gezien.

In de laatste tuin links staat een grote **valse Christusdoorn** naast het huis maar dan een gele variant (*Gleditsia triacanthos* 'Sunburst'). Het is een snelle groeier maar hij wordt niet zo hoog. Dat "triacanthos" staat voor driedelige stekels maar dat zie je alleen op de groene varianten terug. Als je goed op let op straat ga je ze zien maar prik je er niet aan want er zit een soort stofje op waardoor je de ontsteking Veith kan oplopen.

Op de hoeken van de singel staan nog een **Notaris Appel**, een **roodbladige sierappel** (*Malus 'Eleyi'*) een **roodbloeiende tweestijlige Meidoorn** (*Crataegus x media* 'Pauls Scarlet') en nog een **sierappeltje** (*Malus floribunda*)

FLAMINGOLAAN. U keert nu om de Flamingolaan in. Op de hoek links in de tuin op nr. 12 staat een **Japanse Notenboom** (*Ginkgo Biloba*).

Japanse notenboom: Dit is een levend fossiel van een familie die 180 miljoen jaar geleden floreerde in Japan. Er is heel lang gedacht dat ze alleen in cultuur waren bij Japanse tempels, vandaar zijn bijnaam "Tempelboom" maar later zijn ze toch nog in het wild gevonden. In 1727 is de eerste naar Europa gekomen. Er komen noten aan die in Japan als lekkernij worden gezien maar als ze op straat liggen stinken ze als hondenpoep. De boom hoort tot het Coniferenrijk en dat kan je aan het blad zien. In de evolutie zijn langzaam maar zeker de naalden aan elkaar gegroeid tot dat er een blad is ontstaan. Deze boom hoort dus bij de naaldbomen maar verkeert misschien in een identiteitscrisis. Dit soort stond bij de inslag van de atoombom op Hiroshima binnen een straal van 1 km en heeft het overleefd, zo sterk zijn ze anders overleef je ook geen 180 miljoen jaar. Een ander verhaal is dat ze van geslacht kunnen veranderen als dat nodig mocht zijn maar dat is niet helemaal hard te maken.

FLAMINGOLAAN, VOORBIJ DE TUSSENSINGEL. Voorbij de Tussensingel is de eerste tuin rechts een echte Japanse tuin. De eerste boom is een **Japanse Esdoorn** (*Acer palmatum*). Dit is een gewone esdoorn maar er zijn heel veel cultivars van, onder andere de lage rode struikjes met diep ingesneden rood blad verder in de tuin. Ga rechtdoor, bij tuin nr. 6 aan de linkerzijde staat een **Krulhazelaar** (*Corylus avellana* 'Contorta') wat een verdraaid familielid is van de Hazelaars die we op en rond het complex zien. Op nr. 8 staat een grote **Mammoetboom** (*Sequoiadendron giganteum*).

De mammoetbomen groeiden alleen op een klein deel van de berghellingen in Californië nadat ze in 1841 werden ontdekt en ook weer op grote schaal werden gezaagd. Nu staan ze vrijwel alleen in natuurreservaten en zijn ze beschermd. In de tijd van President Reagan werden ze weer massaal gezaagd om de crisis te lijf te gaan maar daar is door actievoerders een eind aan gemaakt. In 1843 zijn er zaden naar Engeland gestuurd waar ze goed bleken te groeien. Daar vind je nu de grootste bomen. Deze boom is nog niet zo oud, in de jaren 60 van de vorige eeuw heeft een van de vorige tuinders zaden meegenomen uit Californië en in zijn kasje opgekweekt. Hier dus het resultaat, straks nog een in een tuin daarachter waar we straks nog langskomen. Als je even aan de bast voelt, zonder in de tuin te komen, zal je merken dat die heel dik en sponzig aanvoelt. Dat heeft de boom nodig om in de natuur een bosbrand te overleven en hij heeft weer een bosbrand nodig om zijn zaden te laten opkomen. Deze bomen zijn ook bekend van plaatjes uit Amerika van een boom waar een weggetje doorheen loopt en een auto doorheen rijdt. Die boom is trouwens in 2000 door een zware vracht sneeuw bezwaken en bleek ouder te zijn dan 2000 jaar.

Aan de rechterzijde, links van het pad naar het werkhok staat nog een grote **Vederesdoorn of Californische Esdoorn** (*Acer negundo*). Het is een boom met samengesteld blad van 3-5 kleinere blaadjes. Er komen lange vruchttorsjes aan met de bekende vleugeltjes die je nog wel weet uit je jeugd. Dit is een witbonte cultivar geweest wat je nog kan zien aan wat kleine plukjes blad maar is terug gelopen naar groen. Je kunt ze in vele kleurvariaties kopen maar als je dat doet moet je goed opletten en alle groene delen er steeds uitknippen anders krijg je er op den duur een zoals deze.

We vervolgen onze weg over de Flamingolaan en door de bocht zien we rechts een grote **Libanon-Ceder** (*Cedrus libani* 'Glauc Groep') die tot dezelfde groep behoort als de vorige ceder en ook hetzelfde verhaal schrijft. Er onder zie je een **Peterselievlier** (*Sambucus nigra* 'Laciniata') met diep ingesneden blad. Dit is de derde verschillende vlier, nu nog de wilde en dan heb je alle vlieren wel zo ongeveer gehad. Iets verderop zie je de **Koreaanse spar** (*Abies koreana*) met rechtopstaande paarse kegels, bij een kerstboom hangen ze onder de takken. Hier zie je ook de **grootste eik** van

het complex in de bosjes staan. En naast wat coniferen ook een naaldverliezende naaldboom de **Europese Lork** (*Larix decidua*), die hoge boom met de kleine kegeltjes op de takken. Het is een boom die tot aan de poolcirkel kan groeien en goed timmerhout levert. Er kan ook terpentijn van de bomen worden afgetapt, doe dat maar niet.

PELIKAANSINGEL. Ga bij de 3 berken links de **Pelikaansingel** op.

Bij de sloot links staat een vrij grote **Paardenkastanje** (de wetenschappelijke naam weet u nu wel) waar een plakstam in zit maar die ook last heeft van de kastanjabloedingsziekte. Dat zie je aan de bruine vlekken op de bast. De oorzaak is een bacterie die de boom onderhuids aantast en meestal voor het einde van de boom zorgt.

FAZANTENLAAN. Ga nu links de **Fazantenlaan** in.

Op de hoek rechts is een tuin met veel rode bomen, ze zijn nu nog klein maar hoe groot ze kunnen worden kan je in de Boerentuin zien. 2 van deze kleine rakkers zijn namelijk ook **rode esdoorns** en de 2 boompje met kleine blaadjes (die meer achteraan staan) zijn roodbladige **Sierpruim** (*Prunus ceracifera* 'Nigra'). Deze worden maar 5 á 6 meter hoog maar vooraan staat een **bruine Beuk** (*Fagus sylvatica* 'Atropunicea') die 20 meter hoog kan worden en ook ongeveer zo breed. Dat wil je dan toch niet in je tuin hebben staan. In de bocht staat aan uw linkerhand de **2^e mammoetboom** waar ik al eerder over vertelde. Wat ik nog niet had verteld is dat deze bomen niet de grootste ter wereld zijn maar wel het grootste volume hout per boom produceren, daar doen ze dan ook wel een paar duizend jaar over.

Op nr 11 staat een **meerstammige Hazelnoot** (*Corylus avellana*) die wel een boom lijkt. We lopen nu even door naar de derde tuin links, als je hier omhoog kijkt zie je een boompje met heel fijn draderig blad, dit is een vorm van de **zwarte Els** (*Alnus glutinosa* 'Imperialis'). Het is een boom die je niet vaak tegenkomt en hoogstwaarschijnlijk al net zo oud is als het complex, jammer dat je er niet meer zicht op hebt.

We keren nu om en lopen terug naar de 1^e tuin links. Daar staat bijna op de hoek een vorm van de **Japanse Cipres met hanenkammen** (*Cryptomeria japonica* 'Cristata'). De gewone vorm wordt in Japan en China als timmerhout gebruikt en is rond 1850 als zaad naar Europa gekomen.

TUSSENSINGEL. We gaan nu links af de **Tussensingel** op.

Direct op de hoek in het plantsoen staat een nieuwe boom, de **Koelruit** (*Koelreutheria panniculata*). Dit is een boompje wat ook oorspronkelijk uit China komt. Hij bloeit vrij laat in het seizoen met gele bloemen wat weer aantrekkelijk is voor de bijen. Daarna komen er grote blazen aan met een zaadje er in wat op een lampion lijkt vandaar dat hij ook wel lampionboom wordt genoemd. Hou hem maar eens in de gaten.

Aan de overkant van de sloot staat een van onze mooiste **Grove Dennen** (*Pinus sylvestris*)

De **grove Den** is een naaldboom die een prachtige oranje kleur heeft op het 2^e deel van de stam. Hij groeit goed op arme grond vandaar dat hij heel veel op de Veluwe is geplant en dan kort bij elkaar om mooie rechte stammen te krijgen die dan werden gebruikt in de mijnbouw als stuthout. De tijd en het sluiten van de mijnen hebben het gebruik van deze bomen overbodig gemaakt maar ze blijven wel mooi.

Iets verderop, aan deze kant van de sloot, staat een Amerikaanse Vogelkers.

De **Amerikaanse Vogelkers** is ook in de crisisjaren hierheen gehaald om arme gronden te beplanten. Het blad geeft namelijk een goede compost voor bodemverrijking. Waar destijds niemand aan heeft gedacht is dat deze Vogelkers hier geen natuurlijke vijanden heeft (in tegenstelling tot onze eigen Vogelkers) en dat geldt ook het zaad. Dat had tot gevolg dat alle zaden op kwamen en dat de Amerikaanse Vogelkers zo onze bossen dreigde te overspoelen. Op de Veluwe werd hij dan ook al snel de bospest genoemd. In de jaren 70 is hij op grote schaal uitgeroeid met Roundup. Aangezien we dat hier niet willen wordt hij geknot zodat hij minder tot helemaal niet bloeit en dus ook geen zaden geeft. Als er toch iets op komt, trekken we dat zo snel mogelijk weg.

Iets verderop staat ook een nieuwe boom die van een tuinder komt (de boom stond op de waterleiding). Het is dat boompje met het 5 puntig blad wat een mooie herfstkleur kan krijgen en het is een **Amberboom** (*Liquidambar styraciflua*). Uit het sap kan medicinale balsem, storax, worden gewonnen.

PELIKAANSINGEL. We gaan nu links af de **Pelikaansingel** op. In de beplanting rechts ziet u diverse bomen zoals **Els, Berk, Eiken, Fluweelboom** (*Rhus typhina*), de grote is dood en dit is een jongkie dat je kunt herkennen aan het samengestelde blad en de fluwelige jonge takken. Aan de rechterkant staat nog een heel **grote rode vorm van de Hazelnoot** (*Corylus avellana 'Purpurea'*) nu zie je ook weer dat de 3^e naam veel over de boom zegt.

Op nr 6 staat een behoorlijk zeldzame boom die niet heel veel in Amsterdam voorkomt. Het is een naaldboom die midden in de tuin staat en een broer is van de Mammoetboom. Men heeft heel lang gedacht dat ze tot dezelfde soort behoorden maar dat is niet zo. Dit is een Kustsequoia (*Sequoia sempervirens*), die heeft naalden en geen schubben.

De kustsequoia is wel in dezelfde tijd naar Engeland gekomen. Ze groeien alleen in een kuststrook van Noord Amerika en worden de grootste bomen ter wereld. 115 meter is het maximum. Een boom krijgt namelijk zijn water boven door druk uit de wortels en capillaire werking in de stam en dat houdt boven 115 m op, dan breekt de stroming en kan de boom niet meer groeien. Zoals je ziet komt de term "de bomen groeien tot in de hemel" niet uit de bomenwereld, ik denk dat het een uitvinding is van de bankenwereld. Ondanks dat hij de grootste boom is produceert hij niet het meeste hout per boom, dat is aan de Mammoetboom voorbehouden omdat die veel dikker wordt. Dit soort bomen zijn zo speciaal dat de grootste exemplaren in Amerika een eigen naam hebben zoals de "Generaal Sherman" en de naam Sequoia komt van een halfbloed Indiaan, genaamd Sequoyah, die het Cherokee alfabet heeft opgesteld. Zover ik weet is dit alfabet in de 2^e wereldoorlog als geheime code gebruikt en nimmer door de vijand ontcijferd. Beide bomen horen trouwens tot de bekende Redwoods.

Tegenover tuin 8 staat een soort struikboom in het plantsoen met smalle roodgroene blaadjes en veel bloemschermen. Dit is een **Glansmispel die eerst** (*Stranvaesia davidiana*) heette maar nu (*Photinia davidiana*). In de 70er jaren van de vorige eeuw zijn ze vrijwel allemaal opgeruimd door een uitbraak van Bacterievuur dus dit is eigenlijk ook een fossiel.

MIDDENSINGEL. We lopen nu naar de **Middensingel** en gaan aan de overkant links langs het water.

In de eerste tuin zien we een **Goudiep** (*Ulmus x hollandica 'Wredii'*) dat is de boom met de gekroesde gele blaadjes. Deze bomen zijn behoorlijk bevattelijk voor de iepziekte. Dan worden ze heel snel bruin, als het zover is moet dat gemeld worden. Niet zelf gaan zagen want dat is een overtreding van het APV. Zuid-Oost haalt hem dan gratis weg dus dat is ook wat waard. Iets verderop staat een **grote Hulst** (*Ilex aquifolium*). Die hebben vaak onderin scherp getande bladeren die dan hogerop in de boom glad worden. Dit grapje heeft de natuur ingevoerd om ze tegen vraat te beschermen alleen hebben de konijnen dat niet altijd in de gaten. Er zijn trouwens ook soorten op de markt die helemaal glad zijn.

FAZANTENLAAN. We slaan nu rechts af de **Fazantenlaan** in.

Direct om de hoek staat weer een **Blauwe Libanon-ceder** maar nu met een uitgebroken top. Dat doen ze heel makkelijk en dit lijkt op schade door het uitbreken van een plakoksel. Dit is even verderop links ook gebeurd waardoor een prieel is gaan hemelen, de boom is nu weg.

Op nr 31 staat langs de waterkant de **grootste Walnootboom** van het complex. Als het goed is heeft zij ook profijt van de nieuwe boompjes bij de Middensingel.

Direct ernaast staat ook de hoogste **Paardenkastanje** van dit complex. Het is wel logisch dat de grootste bomen het liefst langs de waterkant staan omdat je daar geen last hebt van wisselende grondwaterstanden. Daar hebben de meeste bomen een grote hekel aan, dan verzuipen ze namelijk.

Op nr 30 staat een grote **Grove Den** (*Pinus sylvestre*), let nog even op die oranje bovenkant. Hij staat wel wat scheef en komt met zijn hoofdwortelgestel wat boven de grond, wat het gevolg is van die wisselende grondwaterstanden. We zullen zien hoelang hij het vol houdt.

Op nr 39 staat een **Stermagnolia** (*Magnolia stellata*). Het is meer een struik die heel vroeg bloeit als de meeste mensen nog niet op de tuin zijn. Verderop in de wandeling zien we nog andere kleuren die later bloeien. Bij de laatste tuin rechts staat in de heg een struik die normaal gesproken een boompje wordt. Het is die struik met kleine, bijna ronde, gegolfde blaadje die lekker ruiken naar kaneel en goedkope zeep.

Het is een **Schijnbeuk of Antarctische beuk** (*Nothofagus antarctica*). Oorspronkelijk komt hij uit vuurland, het Zuidelijke puntje van Zuid Amerika en dat vind je weer terug in zijn 2^e naam. Midden in de tuin staat een **grote Watercypres** (*Metasequoia glyptostroboides*). Hij lijkt al oud maar dat is niet zo want ze groeien als een populier.

De **watercypres** was voor 1942 alleen als fossiel bekend en is toen ergens in China door een Bioloog terug gevonden. Na de oorlog zijn de zaden verspreid naar botanische tuinen over de hele wereld en ook naar de Hortus aan de Plantage Middenlaan in Amsterdam. De bomen die daar op zijn gekomen zijn onder andere terecht gekomen in het Wertheimplantsoen tegenover de Hortus, op Frankendael (toen nog de stadskwekerij), en op de Nieuw Ooster. Daar kan je dus ook de grootste exemplaren zien. Ze bleken ook makkelijk te stekken dus waren er al gauw heel veel. Hoogstwaarschijnlijk is in de 60er jaren een partijtje op de tuin verkocht want je ziet er meerdere staan van hetzelfde formaat. Afgelopen winter is er een afgezaagd van dit formaat, stond op de waterleiding, en die was 44 jaar oud. Hij is ook een tijdje populair geweest als straatboom maar dat is nu over omdat hij het wegdek opdrukt en heel veel kleine naaldjes laat vallen die overal in gaan zitten. Er zijn bewoners (niet hier) die via de ombudsman voor elkaar krijgen dat de bomen bij hun huis worden opgeruimd.

IBISSINGEL. Sla nu even rechtsaf de **Ibissingel** op om naar de naaldboomrij te kijken in de bocht. Dit zijn bijna allemaal Koreaanse dennen zoals eerder besproken met een enkele kerstboom er tussen. Keer nu op je schreden terug en vervolg de ibissingel.

Aan de overkant van het water staan nog hele **grote Canadese populieren** (*Populus x canadensis 'Robusta'*). Dit is een mannelijke kloon die je in het voorjaar kan herkennen aan zijn rode bloeiaren, in tegenstelling tot de vrouwelijke klonen die geel bloeien. Maar wat nog veel belangrijker is, er komt geen zaad aan waardoor je in het voorjaar geen pluïsstorm over je tuin krijgt. In Almere hebben ze daar niet zo op gelet en heel veel vrouwelijke bomen geplant. De mensen worden daar helemaal gestoord van en ze worden op grote schaal omgezaagd.

Voor de Boombeheerders in de stad is het een zorgenboom omdat ze bij een beetje wind ook gezonde takken laten vallen. Als het hard waait zou ik ook hier maar wat opletten en zo ver al mogelijk bij deze bomen vandaan blijven.

Colibrilaan. Ga nu linksaf de Colibrilaan (of Kolibrie) in. Op nr 11 staat een **Kale Japanse esdoorn** (*Acer palmatum f. atropurpureum*). Ik kan er ook niks aan doen dat hij "Kale" heet en de f. staat voor forma, wat inhoudt dat hij spontaan tussen de groen vormen op kan komen. Er naast en iets naar achter staan **2 Venijnbomen** (*Taxus baccata*).

Venijnbomen zijn coniferen waar je ook een haag van kan maken. Alles aan deze planten is giftig op het vruchtvlees van de rode besjes na. Dat is ook weer z'n handigheidje van de natuur om zijn zaad te verspreiden.

Als dat namelijk ook giftig zou zijn vraten de vogels het niet en kwamen ze ook niet verder dan naar beneden vallen. Een vogel poept de zaden snel weer uit en heeft dus geen last van de giftige pit.

Koeien en paarden zijn wat dommer en vreten wel van het groen als ze de kans krijgen. Daar gaan ze dan van dood door het gif Taxol. Dit is een tijdje uit verzameld snoeiafval gewonnen om een kankermedicijn te produceren maar tegenwoordig wordt dat chemisch nagemaakt.

Er tegenover staat weer z'n gigant van een Watercipres.

De tuin ernaast op nr 10 is door een liefhebber van bomen aangelegd en bij de ingang staat de inmiddels bekendste boom van het park nl de **Zakdoekjesboom** (*Davidia involucrata var. vilmoriniana*).

De boom heeft een schubbige schors. Misschien denken de meeste mensen dat hij wit bloeit maar dat is niet zo, het zijn hele kleine bloemetjes met een heel groot wit schutblad waardoor het lijkt alsof de boom vol hangt met zakdoekjes. Er komen harde zaden in als een noot en af en toe komt er is een op maar dat duurt 2 jaar. Rond 1900 is dit soort uit China naar Europa gekomen. Hij staat graag vochtig langs stroompjes dus hij heeft het goed naar zijn zin hier. De oud tuinder die hem heeft geplant komt elk jaar nog even kijken als hij in bloei staat. Hij heeft hem 30 jaar geleden gekocht op het Amstelveld, toen paste hij in de auto. Nu ook nog maar dan moet hij wel door de kraker.

Je staat ook nog onder de grootste **Japanse Notenboom** die we al eerder hebben besproken. Verder staat er een **Blauwspar** (*Picea pungens f. glauca*), een **rode Slibbladige esdoorn** (*Acer palmatum 'Dissectum Atropurpureum'*) met draadachtig blad en meer een struik zoals in de eerdere Japanse tuin. Voor het huisje staat ook een vrij zeldzame **gele Japanse esdoorn** (*Acer palmatum 'Aureum'*). Er staat ook een grote groene zoals in de Japanse tuin. In het midden staat een Berk maar geen gewone, het is de **Prieelberk** (*Betula pendula 'Youngii'*), als je er onder zit is het net of je in een hut bent.

Als je toch stil staat kijk dan even achterom naar nr 9, Daar staat een **kleine gele Beverboom** (*Magnolia brooklynensis 'Yellow Bird'*) met gele bloemen die je weinig ziet, als hij wat groter wordt kan het een mooi plaatje geven met de Zakdoekjesboom. Op het terras voor het huisje staat een **Judasboom** (*Cercis siliquastrum*). Hij heeft niervormig blad en bloei prachtig paars op het kale hout. Volgens Bijbelse vertellingen zou Judas, na zijn verraad, zich aan deze soort boom hebben verhangen. Die boom zal wel groter zijn geweest anders was hij er uit gevallen.

Op de hoek van nr 7, bij het poortje, staat een grote **Zachte Berk** (*Betula pubescens*) het jonge schot voelt heel donzig aan en deze soort is beter geschikt voor de natte gronden, maar dat heb ik geloof ik al verteld.

Op nr 3 staat een treurboompje de **Japanse Lork** (*Larix kaempferi 'Pendula'*), een prima boompje voor als je dood bent, staat mooi op je graf.

MIDDENSINGEL. Aan het eind van dit laantje gaat u rechtsaf de **Middensingel** op. Kijk eens goed om je heen over het speelveld en langs het water naar de grote bomen die je van veraf soms nog beter kan bekijken dan van dichtbij. Op de kopse kant van de sloot, aan uw rechterhand staat een hele mooie **Japanse sierkers** (*Prunus serrulata 'Kanzan'*). Het is de meest voorkomende soort die in het voorjaar rose bloeit. Al deze

bomen staan op een onderstam van de **zoete kers** (*Prunus avium*) en als je in het voorjaar goed oplet kan je dat hier zien. De rechter stam is namelijk zo'n doorgegroeiide onderstam en bloeit wit, vervolgens komen er dan ook kersen aan.

MERELLAAN. Bij de **Merellaan** gaat u rechtsaf.

Net om de hoek staat een struikachtige boom, de **Katsuraboom** (*Cercidiphyllum japonicum*). Hij heeft een hartvormig blad wat tegenover elkaar staat en in het voorjaar hele kleine rode bloempjes. In de zomer ruikt hij naar caramel. In het Amstelpark staan hele grote exemplaren en het is ook een mooie straatboom. Deze tuinstier houdt ook wel van wat anders dus heeft ze pas een **Aziatische Papierberk** (*Betula utilis var. jaquemontii*) geplant, dit is de meest witte Berk die je maar kan vinden. Ze heeft ook nog een **Zuiden- of Perzische slaapboom** (*Albizia jullibrissin 'Summer Chocolate'*), maar dan wel de bruine die beter winterhard is. Hij staat langs de sloot (als hij nog leeft).

Op nr. 14 rechts staat weer een grote **Moerascipres**. Op nr 16 staat vlak langs de kant een Turkse Vijgenboom maar die heet zo omdat iemand hem uit Turkije heeft meegenomen, het is dezelfde Vijg als die aan de overkant van de Middensingel, alleen hier kan je hem even beter bekijken.

Op het gras staat een **Berk** die is omgebouwd tot dakberk. Het is ook een manier om met een grote boom om te gaan maar denk nog even aan de Prielberk van eerder (en bij nr 18) en zie het verschil.

Links op nr. 17 staat een van de weinige **Zwarte Dennen** (*Pinus nigra*). Het verschil tussen Dennen en Sparren is dat de Den zijn naalden in bundels van 3-5 heeft en een Spar staan de naalden alleen. Deze soort staat het liefst op droge arme gronden vandaar dat ze het hier zo matig doen. Ze zijn wel al heel oud want in krijtrotsen zijn fossiele resten gevonden van 100 miljoen jaar oud die duidelijk als Pinus zijn te herkennen. Er zijn heel veel soorten van en ze zijn leverancier van grenenhout.

Op nr 19 staat voor het huis een **zware Tamarisk** (*Tamarix ramosissima*) en meer naar voren een kleinere. Het lijkt op een conifeer maar is het niet. Hij bloeit zeer rijk met vaalroze bloemetjes. Het is een goede kustboom want hij is bestand tegen zout in de lucht en de grond.

Op nr 20 heeft de tuinder een leuke oplossing gevonden voor een grote Coniferenheg, nl een platte op poten. Dit kan je alleen doen met een Thuja zoals deze of een Taxus. Met andere soorten gaat het meestal niet lukken. Ze moeten dan niet te groot zijn en je moet overall wat bladgroen laten zitten en wat geduld hebben dan krijg je deze lollies. Niet iedereen zal het mooi vinden maar het is wel apart.

Op nr 20 staat langs het pad naar het huisje een **Laurierboom** (*Laurus nobilis*). Als je ze klein koopt overleven ze meestal de winter niet maar deze is al meters hoog en kan zoveel laurierblaadjes leveren dat je een winkeltje kan beginnen.

Op nr 25 staat een **grote rode Prunus** zoals eerder besproken op de Fazantenlaan en op nr 27 een **Jeneverbes** (*Juniperus chinensis 'Keteleerii'*). Dat is die grote Conifeer met de blauwe bessen die gebruikt worden om de jenever te kruiden. Het hout schrikt motten af en werd gebruikt om de binnenkant van kledingkasten mee te bekleden, andere soorten zijn weer erg goed om potloden van te maken.

Aan het eind van dit pad staat u voor **het vogelbos**.

In 1995 mochten we dit stuk niet betreden in verband met de hoge populieren die neergehaald moesten worden. Het werd een waar vogelbosje waar in het voorjaar veel stinzeplanten staan. We leiden u om dit vogelbos heen.

Ga naar rechts en let even op de **Vederesdoorn** die rechts achter de heg staat. Het is dezelfde soort boom als bij het werkhok maar deze heeft nog wat meer bonte delen. Aan de linkerkant in het Vogelbos zie je een grote boom die bijna helemaal begroeid is met klimop. Dit is een **Zwarte els** (*Alnus glutinosa*) de knoppen zijn plakkerig vandaar de latijnse naam voor lijm in zijn 2^e naam. In dit bos is de klimop ideaal voor vogels, hij biedt veel schuilplaats en hij bloeit in het najaar wat de bijen weer lekker vinden.

De bessen worden dan weer door de vogels gegeten. Je kan je wel voorstellen dat dit soort begroeiing van bomen op straat niet kan. Je kan zo namelijk niet zien of er gebreken zijn aan de stam en er kunnen takken afbreken door het gewicht.

Hiervoor zijn de Boombeheerders verantwoordelijk dus die laten de klimop verwijderen om problemen en schadegevallen te voorkomen.

De hoofdbepanting van dit bos bestaat uit deze **zwarte Elzen**. Stap links naast de **Kastanjeboom** het hakselpad op. Volg het pad langs het water, hier langs de waterkant staan meerdere **eenstijlige Meidoorns** (*Crataegus monogyna*). De **eenstijlige Meidoorn** is die met de stekels, hij krijgt 1 pit in zijn bessen en de **tweestijlige** krijgt 2 pitten, verder zie je het verschil vrijwel niet.

Volg het pad tot in het **Rosarium** en ga linksaf tussen de hegjes door. In de bosrand zie je weer een **Goudiep** en in een perkje een **grijs treurboompje**, dit is een **Sierpeer** of **Wilgpeer** (*Pyrus salicifolia 'Pendula'*). De bladeren lijken op de wilg en het zit weer in zijn 2^e naam. Er komen kleine zure peertjes in.

IBISSINGEL. Door het poortje gaan we weer de **Ibissingel** op.

Even een klein stukje naar links staat een grote solitaire struik op het gras. Dat is een **Kardinaalsmuts** (*Euonymus alatus*). Alatus betekend 'gevleugeld' en dat kun je zien aan zijn uiterlijk. In het najaar wordt hij vlammend rood. Er net achter, in de tuin, staat een **kweeper** (*Cydonia oblonga*). De vruchten zijn rond de Middenlandse zee een lekkernij en kunnen in allerlei gerechten worden verwerkt. Hier rijpen ze niet altijd goed. Hij hangt over de sloot en staat precies waar het hoort.

Daar vlak achter staat een **Mispel** (*Mespilis germanica*). De vruchten kan je eten nadat de vorst er overheen is gegaan. Beide struikbomen staan in een oude tuin (de Maria Hofkertuin, die in oude glorie is hersteld. We lopen weer terug naar het Rosarium en zien bij de ingang een **Es** (*Fraxinus excelsior*). Als dit in je tuin opkomt kan je het beter direct opruimen voordat het groot word. Op de hoek van het kruispunt staat rechts nog een **Spaanse Aak** (*Acer campestre*). Het is een inheemse boom met een uitheemse naam. Er hangt een **Vleermuiskast** in. We steken het kruispunt over en lopen door tot vlak voor de **Koekoeksla** en zien rechts de eetbare tuin. Wat hier aan boompjes staat kan je op de site terug vinden. Aan de overkant, in het gras, staat een **jonge Kastanje** (*Aesculus woerlitzensis*) maar een aparte die mee is gekomen uit een Arboretum. Hij staat ook op een terpje en we wachten af tot hij gaat bloeien

We gaan nu rechts het graspad op en aan het einde links de **Ibissingel** weer op. In de bocht is een kleine boomgaard aangeplant met Appel-, Peer-, Pruim- en Kersenbomen. De Namen hangen er nog aan dus je kan zelf kijken wat het is.

Appels zijn : Elstar, James Grieve, Jonagold, Notarisappel en Rode Boskoop.

Peren zijn : Beure Hardy, Bonne Louise d'Avranches, Conference-Doyene du Comice Gieser Wildeman.

Kersen zijn : Kordia en Regina

Pruimen zijn : Opal-Reine Cloude d'Oullins en Victoria

Ze staan allemaal op een terpje maar dat wordt misschien later weer opgehoogd tussen de bomen.

De eerste grote struikboom in de Azaleatuin is een **Beverboom** maar dan een **witte** (*Magnolia x soulangeana 'Alba'*). Verder kom je weer een **eenstijlige Meidoorn** tegen en in de slootkant een **Zwarte Els**. De naaldboom is een **Coloradospar** (*Picea pungens 'Koster'*). Als je even omkijkt naar tuin 16 zie je een hele grote naaldboom de **Reuzenzilverspar** (*Abies grandis*). Hij komt oorspronkelijk uit de V.S en is een goede houtproducent voor de nattere gronden. In het Amstelpark staat er een in de **Rhododendronvallei** die bijna 1 m doorsnede heeft en een meter of 30 hoog is. In 1970 is hij geplant als een spil van 3 meter.

Op de hoek van de **Koekoeksla** staat links weer een **mooie Grove Den** en aan de rechterkant een **bonte Hulst** (*Ilex aquifolium 'Silver Queen'*). Als we doorlopen tot de bocht zien we weer een **Japanse sierkers** in het gras staan die er minder goed uitziet. Dat komt door nartigheid in zijn stamvoet. Je ziet daar een harde bruine zwam zitten wat een **Dikrandtonderzwam** is zo te zien en daar is de **Anne Frankboom** ook aan gesneuveld.

Op de hoek staat weer een **grote Wilg** maar dan een **Krulwilg** (*Salix matsudana 'Tortuosa'*) ze worden veel gebruikt als paastakken en schieten dan makkelijk wortel in de vaas, misschien is deze ook wel op die manier hier terecht gekomen?

IBISSINGEL. We gaan nu rechtsaf en vervolgen de **Ibissingel**.

Net over het water zien we een nieuwe aanplant van fruitboompjes die je ook op de site kan terug vinden. Verder langs het water zijn **wilgentakken** geplant om zo op natuurlijke wijze een afscheiding te maken. Door de bocht bij de **grote Treurwilg** loop je rechtdoor en zie je links nog **een grote Himalayaceder**. Op de kruising van de zwaluwlaan lopen we nog een klein stukje rechtdoor. Aan de rechterkant staat een soort struikboompje wat nu op een bonsai lijkt. Het is de **Kogelbloem (*Cephalanthus occidentalis*)**, het was een vrij zeldzame heester maar Bakker uit Hillegom verkoopt hem nu als bolboompje op stam dus dan is het met de zeldzaamheid gedaan. Het is een geliefde plant voor vlinders dus als hij nog niet in bloei staat kom dan nog eens terug.

Dit exemplaar ziet er zo uit omdat hij in het bosplantsoen helemaal werd weggedrukt maar nu heeft hij de vrijheid en wie weet wordt hij er mooier op. Iets verderop staat een nieuwe **Zevenzonenboom (*heptacodium miconioides*)**. Dit boompje bloeit later in de zomer en wordt dan druk bezocht door bijen.

We gaan nu voor het beeldje links langs de kantine. Op de hoek van het perk staat een **Wierookceder (*Calocedrus decurrens*)**. Hij kan heel hoog worden maar blijft wel smal. Het is geurend hout wat wordt gebruikt voor het vervaardigen van potloden. Je komt ze op elke begraafplaats tegen waar hij met zijn naam ook thuis hoort.

Als je in de bosjes kijkt zie je een schuine stam die van **een sierappel is (*Malus toringo*)** die is ongeveer monumentaal en zeker zo oud als het complex. Hij bloeit wit, gevolgd door kleine gele appeltjes. Iets verder zien we een **gele Himalayaceder (*Cedrus deodara* 'Aurea')**. Als we nu naar de ingang van het voorplein lopen zien we links en rechts een **nieuwe Linde** staan. Een van de 2 hebben we op 30 April als kroningsboom geplant maar dat is een beetje mis gegaan. We hadden namelijk de verkeerde boom ontvangen van de kweker. We hebben later de goede gekregen en mochten de ander ook houden voor het aangedane leed. Aan de rechterkant staat nu de boom die bedoeld was als kroningsboom omdat die niet zo breed en hoog wordt zo bij de vlaggenmast en jeu de boulesbaan. Het is de **Gewimperde linde (*Tilia henryana*)** en waarom hij zo heet kan je aan de bladranden goed zien. Het is een **Aziatische linde** die ook weer goed ligt bij de bijen en niet door luis wordt aangedaan. De boom die we als kroningsboom hebben geplant is verhuisd naar de ander kant in het Rozenperkje en heet de **Mongoolse Linde (*Tilia mongolica* 'Buda')** het is ook een Aziatische Linde maar dan een (verbeterde) cultivar die in een beplanting in Budapest is gevonden, vandaar zijn derde naam. Hij wordt groter als de andere en zou op zijn oorspronkelijke plaats te groot worden. Kijk ook nog even in de verte naar de bomen waar we langs zijn gekomen, is altijd weer anders als er onderdoor lopen.

We lopen nu linksaf de **Zwaluwlaan** weer op en zien dan voorbij het kruispunt nog een Walnoot in de tuin staan die ook wat achteruit boert. We komen nu weer bij de Kastanje uit waar we zijn begonnen en hebben het einde van de route bereikt. Hopelijk heeft u er plezier aan beleefd.

Loop ook eens onze **beelden- of natuurwandeling**.

NAWOORD

U heeft nu gezien dat er heel wat bomen van over de hele wereld hier zijn ingeburgerd. Dat is niet vanzelf gegaan. In de 17^e en 18^e eeuw had je al nieuwsgierige wereldreizigers die zaden van bomen mee naar huis namen maar de meeste hebben we toch wel te danken aan de Engelse Adel. Die waren rijk en hadden als hobby een bomenverzameling aanleggen. Die huurden dan een zogenaamde bomenzoeker in die overal in de wereld naar bomen gingen zoeken die ongeveer in dezelfde klimaatzone kunnen groeien. Daarmee probeerden ze ook elkaar de loef af te steken wat statusverhogend werkte. Daarom vind je in Engeland ook de mooiste Arboreta. Daarbij komt dat de Engelsen meer liefde voor bomen aan de dag leggen dan de gemiddelde Europeaan. Ze zijn ook nooit door oorlog op het land vernield.

Maar er was ook een Amsterdammer (het zal niet) Frank Meyer die als hoofdtuinman werkten in de Hortus onder leiding van Hugo de Vries. Die kreeg zo rond 1900 de kriebels en kon voor een Universiteit in Amerika plantenzoeker worden en is toen geëmigreerd. Daar vandaan is hij uitgezonden naar China om naar van alles te zoeken, ook naar geneeskrachtige kruiden. Hij heeft diverse reizen gemaakt en altijd contact gehouden met Hugo de Vries waarmee hij bevriend was. Zijn brieven werden allengs depressiever van aard en een gegeven moment is hij in de binnenlanden van China verdwenen. Er is nooit meer wat van hem vernomen maar dat schijnt daar vaker voor te komen.